

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnilstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sobne naročnine.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede popoldne.

Štev. 24.

V Mariboru, dne 13. junija 1901.

Tečaj XXXV.

Slovenjebistriško katol. politično društvo.

Slov. Bistrica, dne 12. junija.

Dne 9. t. m. smo dobili, česar smo že dolgo težko pogrešali, katoliško politično društvo za slovenjebistriški okraj. Dosedaj smo bili navezani na najbolj nedelavno spodnještajersko politično društvo, to je mariborsko politično društvo, katero nas je povabilo vsakokrat točno ob volitvah v Maribor, da smo tam v narodni udanosti izvedeli imena poslanskih kandidatov, za katera nam je potem trebalo iti v boj. Da pa bi se to društvo brigalo kaj za občinske ali okrajno-zastopne volitve, za gospodarsko organizacijo, ali vsaj za narodno probujo v našem okraju, o tem ni bilo nikdar ničesar slišati. No, hvala Bogu, odslej imamo proste roke, dne 9. t. m. smo si ustanovili za slovenjebistriški okraj lastno katoliško-politično društvo.

Zborovanje se je vršilo v gostilniških prostorih g. P. Novaka. Zbranih je bilo nad 150 kmetov iz vseh župnij slovenjebistriškega okraja. Predsednik pripravljalega odbora g. Martin Medved otvoril zborovanje, prisrčno pozdravi navzoče ter navede na kratko razloge, vsled katerih se je ustanovilo politično društvo.

Besedo dobi zastopnik kranjskih kmetov v državnem zboru gosp. poslanec Ivan P. Vencajz. Govoril je o potrebi in namenu katoliških političnih društev in politiške organizacije sploh. Tudi na Štajerskem so začeli vstajati nasprotniki

naše vere ter se pridružili onim starim nasprotnikom slovenskega štajerskega ljudstva, ki hočejo iztrgati Slovence iz src njih narodni čut, iz rok pa narodno posestvo. Proti tem sovražnikom je potrebno političnega društva, ki bo skrbelo za slovenjebistriški okraj, da ostane zvest staremu slovenskemu geslu: Vse za vero, dom, cesarja!

Govornik je bil že ob nastopu živahno pozdravljen, med govorom so navzoči večkrat glasno odobrvali njegove besede in mu ob koncu izrazili svojo zahvalo s trikratnim krepkim »živio!«

Kot drugi govornik nastopi gosp. prefekt A. P. Korošec iz Maribora. Od vseh strani se vsiljujejo dandanes slovenskemu kmetu prijatelji, ki mu hočejo priboriti boljše bodočnost. Na Spod. Štajerskem se ponujajo kmetu kot rešiteljice nemškutarstva, liberalna in naša stara slovenska krščanska stranka. Nemškutarstva stranka, ki ima v »Štajercu« svoje glasilo, služi v imenu nemških trgovcev in nemških uradnikov, kmetu je le toliko prijazna, v kolikor ga potrebuje. Liberalna stranka, zanešena v poslednjem času s Kranjskega k nam, napada cerkev in cerkvene osebe ter razdira in blati vse, kar služi v gospodarsko okrepitev našega ljudstva. Njeno geslo »kmet naj kmeta vodi« je le slepilo, kajti v smarskem okraju vodi liberalce ljubljanski policijski uradnik in neki študent, v gornjegrajskem okraju pa jungovsko-liberalni učitelji, ki hočejo imeti »slo prosto od cerkve«. Tretja stranka je naša stara krščanska slovenska

stranka, ki je dosedaj vodila spodnještajersko slovensko ljudstvo pod geslom: vse za vero, dom, cesarja. Dobra stranka, toda z ozirom na nove razmere in nove toke v našem spodnještajerskem političnem življenju se bo morala preosnovati. Več življenja bo moralo priti v njo, in to ji lahko vlije le vodstvo z jasnimi političnim načrtom, a mora se brigati tudi za večjo vnemo za večino spodnještajerskega ljudstva, za kmečko ljudstvo, ter mora torej z vso odločnostjo nastopati kot krščanska sloven. kmetstva stranka. Govornik sklene med burnim odobravanjem: Bog živi tako stranko!

Nato so se storili enoglasno nekateri jako važni sklepi. Obsodila se je pisava »Štajerca« ter priporočil »Naš dom«. Izrekla se je obsodba onim rodoljubom in društvom, ki napadajo »Naš dom«. Ker vlada hoče nastaviti v Slov. Bistrici nemškega, slovensčine nevesčega adjunkta, je zborovanje temu ugovarjalo ter zahtevalo slovenskega adjunkta. Zahtevalo se je, da se proti liberalni in nemškutarški kmetiski zvezi ustanovi krščanska slovenska kmetstva zveza.

Potem se je vršila volitev prvega odbora. Imena odbornikov in besedilo sklepov priobčujemo med raznimi stvarmi. Ko so se še nekateri kmetje n. pr. veleposestnik gosp. Mlakar govorili spodbudne besede, sklene g. predsednik zborovanje.

Politična zaspanost v slovenjebistriškem okraju je torej umrla, Bog živi delovanje novega političnega društva!

Listek.

Kukavica.

Češki spisal V. Kosmák. — Poslov. — k.

I.

Lani sem šel proti koncu meseca junija z logarjem Vostrim v les pogledat. Lezla sva navkreber po pobočju, ki je bilo poraseno z gostim grmičjem. Naenkrat me prime logar za ramo in povzdigne drugo roko kvišku: — Pst! počakajte. Kaj-le je tu?

Dva palčka sta naglo poletavala semtertje in iz grma je bilo slišati glasove: »Sip, sip!« Logar nategne vrat, gleda trenutek napeto v grm ter zakliče: — Bog nam odpusti grehe; ti siromaki imajo zopet kukavico v gnezdu.

— Kako to? — vprašam začudeno.

— No, kaj ne znate tega? Kukavičji rod ne plete gnezda, samica znaša jajca v gnezda majhnih ptičev. Gorje gnezdu, kam je znesla to svoje jajce. Izprva niti ne opazijo stari tega, ker kukavičje jajce ni veliko večje ko njih lastna jajca in ima običajno tudi isto barvo. Siromaki sedijo na njem tako zvesto, kakor na svojih lastnih, in ko se mlada kukavica izleže, krmijo jo kakor svoje lastne. A kmalu se jim odprejo oči. Kukavica

žere za tri za štiri ostale in tudi raste tako. Ko nima v gnezdu prostora, se začne vrteti in vrže ostale mladiče enega za drugim ven ter vrišči v enomer: »Sip, sip!« Ubogi stari je ne morejo nikoli do sitega nakrmiti. Ena taka zalega uniči celo gnezdo. Pojdite samo pogledat.

Stopila sva bliže h gnezdu in logar mi pokaže mlado kukavico. Iztegovala je veliko golo glavo, odpirala kljun in gladu kričala. Stara palčka, vsled krika prestrašena, sta nosila, kar so jima dopuščale hitre perutice. En mladi palček je iztegoval in odpiral za kukavico svoj majhni kljunček, dvoje majhnih piščet je ležalo pod gnezdom na zemlji — kukavica ju je izbacnila — a stara se nista zmenila, kakor je bilo videti, ne za ta dva lastna mrtva otročiča, niti za onega lačnega, živega — nosila sta samo tujemu požrešnemu kričaju.

Sam božji naš Odrešenik je jemal iz prirode prilike, prirodo nam je stavil pred oči, da bi o njej kakor v zrcalu gledali sami sebe.

Tudi kukavica, ki znese svoje pogubonosno jajce v tuje gnezdo, je za nas poučna prilika.

Ves Zpátkov je bil v radostnem prese-
nečenju. Gospod župan je prišel iz mesta od

seje in se je ustavil kar v gostilni. Oči so mu gorele radosti in lice od vina.

— Dobro došli iz mesta, — se mu je klanjal gostilničar. — Kaj zapovedujete, gospod župan?

— Prinesite mi kupico vina, — je rekel občinski predstojnik in šel k mizi, kjer je sedelo nekoliko sosedov. Bil je čokot mož. Na glavi je imel okrogel črn klobuk, za vratom črni svileni robec, siv oprsnik, sivo suknjo in tudi take hlače so mu visele čez visoke črevlje. Kadil je smodko s papirnatim špicom.

— Bog vas živi, župan, — in v pozdrav so privzdignili sosedi klobuke.

— Kaj pa ste prinesli novega? — je vprašal svetovalec Košir.

— No, za današnjo novico pa že smete kaj plačati.

— Kaj vendar je; je tako dobra?

— O gospodje. Take se nisem nadejal, — se je posmehtil župan zadovoljno.

Sosedi so ga zvedavo pogledali in župan je začel pripovedovati: — Mili bratje, šole ne bomo stavili.

— Ne?! — zaklical je prvi svetovalec iznenaden. — In kako to?

— Aha, čudiš se? — nasmejaj se je zopet župan. — Mili prijatelj, le samo poslušaj, od začudenja ti bodo oči izlezele! Tako

Rokitanski „v Pesnici“.

To vam je bilo smeja zadnje nedeljo, ko smo brali na vabilih slov. bauernbunda ptujskega, da priredi ob 3. uri potovalni shod v Pesnici. Saj res, za ljudi mišljenja «slavnega» Rokitanskega bi bilo najbolje zborovanje v Pesnici, da bi vse njihove nazore skupaj odnesla od nas v Dravo in še dalje in bi jih nikdar več ne bilo nazaj med nas.

Kakšno pa je bilo zborovanje pri Fluherju na Pesnici? Ob treh bi se imelo pričeti, pa se je pričelo še le ob 1/2, 5 uri. Po dolgem, dolgem čakanju je prišlo kakih 50 mož skupaj. Največ vabil so poslali v Jarenino. Došli so: Anza in Lojz Gornik, Jan. Jager, K. Fleischhacker, Reininger z Ledinekom in še par mož. To je bilo vse. Zato je žalostno vzdihnil oskrbnik Fluherjev: Von Jaring kommt kein Teufel nicht! Lep kompliment za jareninske bauernbunarje! Prav tako; zavedni Slovenci so vedeli, da so pridejo na pesniški shod volkovi v ovčji obleki, ki hočejo slovenskemu kmetu za mrvice minljivih dobrot vzeti najdražjo svetinjo: živo vero v Boga, ki je človeku vir časne in večne sreče. Čakali so na četrti vlak upajoč, da bo jim pripeljal kaj somišljenikov s Št. Ilja, pa ni bilo žive duše. Potrtega srca so pričeli ob 1/2, 5 uri zborovanje, ki je trajalo do 6. ure.

Prvi je nastopil znani Zadravec ter pozdravil zborovalce v imenu božjem (!), je pobožno zavijal oči, kakor da bi bili bauernbunarji res sami angelci. Pesek v oči! Govoril je o namenu slov. kmečke zveze kake četrt ure. Njegov govorček je bil edini slovenski.

Za njim je prišel na vrsto baron Rokitanski. Razpravljal je o obilih davkih, ki tlačijo kmeta, nasteval premoženje, ki ga neki imajo duhovniki in cerkve. Ostal ni dolgo pri kmečkih zadevah, temveč je kmalu pokazal svoje liberalne rogove s tem, da je na nečuvčen način začel napadati duhovski stan in pošteno katoliško ljudstvo, ki se drži svoje vere. Rekel je, da duhovniki sicer neusmiljeno stiskajo ljudstvo, si kupičijo premoženje, pa od sebe ne dajo ne vinarja za ljudstvo. Vsak pošten katoličan vé, kaka neresnica je to. On tudi spoštuje duhovnike, pravi dalje, in bi si želel poštenega duhovnika na smrtni postelji (ha, kako pobožen je naenkrat!). Toda kateri so ti duhovniki? Dovolj je, če povem, da je jemal na shode s seboj znane odpadlega duhovnika Ferka ter ga na shodih hvalil in povzdigoval na vso moč. No, take pa mu privoščimo iz celega srca, drugih res ni vreden. Da ljudstvo posluša

glas svojih dušnih pastirjev, se drži svoje vere, to barona najbolj grize. Zato je bil ves ljut na duhovnike, ki se vneto trudijo za častni in večni blagor svojega ljudstva in je izjavil, da klerikalizem nič ne velja, naj si bo nemški ali slovenski in da bo slovenski bauernbund napel vse moči, da tudi slov. kmet obrne hrbet klerikalizmu, to je katoliški veri in duhovnikom. Seveda barona jezi, da se naše pošteno ljudstvo še drži od Boga mu postavljenih voditeljev, in je tako zanj med Slovenci še grozdje prekislilo. Sicer bi nemški nacionalci — tak je tudi Rokitanski — radi kar pohrustali Slovence, toda na tem shodu je baron previdno skrnil zgrabljivost nemškonacionalnega volka, pa pokazal prizanesljivo ovčjo naravo, češ, njemu so enako dragi slovenski in nemški kmetje. Naposled se je grdo napadel našega poslanca Robiča, češ, da se nič ne briga za kmete, kateri so ga volili, temveč, da vsikdar gre v stran, kadar se v zbornici kaj razpravlja za kmeta. Seveda, tudi to ni res! Še nedavno se je potegnil Robič v državni zbornici za viničarsko šolo pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah, za uravnavo Pesnice, za odpravo vinske klavzule. Ali mar ni to za kmeta? :

Tako je svetlila luč barona Rokitanskega zborovalcem na Pesnici! Tretji govornik je bil črešnjevski Kresnik. Svojo bauernbundarsko modrost je prodajal v nemškem jeziku. Priporočal je navzočim, naj ob volitvah volijo le tistega, ki za plug ali za rog drži, t. j. kmeta. Čudno res, kako da ni vprašal Rokitanskega, je li tudi on držal za plug ali za rog, ko se je z vso silo ponujal kmetom graške okolice za poslanca, pa je k sreči propadel. Tudi je nekaj kvasil, kako bi naj kmetje in meščani skupaj držali. Minili so časi, ko so največji nasprotniki našega ljudstva po južnoštajerskih mestih in trgih imeli popolnoma v oblasti slov. kmeta, toda naše kmečko ljudstvo je začelo spoznavati svoje dozdevne prijatelje in jim vedno bolj obrača hrbet. Edino pametno tako! Saj nihče na svetu ni dolžen polniti žepov najbolj zagriženemu svojemu sovražniku.

Kot zadnji je govoril kratko o gospodarskih rečeh vpokojeni poslanec Girstmajer Francelj.

Tak je bil pesniški shod. Sredi glavnih bauernbunarjev so ga sklicali, pa jih niso zbornali več skupaj kot 50, to je že smola. In od teh so še bili nekateri iz Maribora in orehovski Bračko. Kake dobrote hoče deliti slovenska kmečka zveza ptujskih nasprotnih nam trgovcev, sedaj vemo. Slovenska kmečka zveza se imenuje in vendar so bili na pesniškem shodu od 4 govorov trije

nemški. To vam je prava slovenska zveza! Edino pravo ime za njo je: Nemškutarska kmečka zveza.

Državni zbor.

Začasni državni proračun sprejet.

Štiri leta si je vlada dajala sama dovoljenje, pobirati davke in skrbeti za državne potrebsčine, ker državni zbor ni bil delaven. V prvo se je letos za drugo polletje doseglo postavno dovoljenje državnega zbora. Pri tej priložnosti so izrazili zastopniki raznih strank svoje želje, na katere se ima ozirati vlada. Govorniki jugoslovanske napredne stranke (dr. Tavčar), slovensko-hrvatskega kluba (Vuković) in slovenskega središča (Barwinsky) so izrazili zahteve svojih strank. Dr. Tavčar je sanjaril o zvezi vseh liberalnih slovanskih poslancev ter pristavil: »Avstrija se ne sme vladati ne v slovanskem, ne v nemškem, temveč v liberalnem duhu«. To bo toraj sreča za Slovence, če nas bojo nemški liberalci pritiskali na steno, kakor so to delali nad 30 let! Zginulo nas je Slovencev tekoma zadnjih desetletij, ko so bili liberalci na kermilu, v morju nemške grabeljivosti brez števila; in dr. Tavčar želi zvezo z našimi narodnimi sovražniki, naj še te peščice Slovencev zginejo po Štajerskem in Koroškem, kar se nas je otelo. Opat Treuenfels je izjavil v imenu nemške katoliške stranke, da njegova stranka je za ravnopravnost vseh narodov v Avstriji; nobeden narod ne sme zavzivati nikake predprave. A ker je Avstrija katoliška država, se ima tudi ozirjati na katoliško prebivalstvo. Tu je nastal hrup pri prusaških poslancih. Dr. Tavčar pa je zaklical: To je grob Avstrije. Tako toraj. Najtrdnjša vez, ki je združevala in združuje vse avstrijske narode: sv. vera katoliška, bi bila vzrok, da Avstrija propade! Ali zamore mož, ki je priden katoličan, tako govoriti? In zdaj naj še kdo reče, da v Slovincih ni liberalcev? Naj še kdo trdi, da vera ni v nevarnosti?

Minister dr. Körber govori o katoliški cerkvi.

Ministerski predsednik dr. Körber se ni pokazal prave barve, kaj on misli o gonji avstrijskih prusakov v državnem zboru proti katoliški cerkvi. Zadnjič je pa vendar besedo povzel ter rekel, da je katoliška cerkev močna dovolj, da njej tudi zdajšnji boji, ki so se pojavili v Avstriji proti njej, ne morejo škodovati. Ni pa mož izgovoril ni ene besede ne nasproti prusaškemu poslancem, ki še vedno

torej. Milostljivi gospod hauptman mi je rekel, ko sem mu tožil, da te stavbe ne pretrpimo: — Prijatelj, — veste, on mi pravi vedno »prijatelj«, med seboj sva dobra kamarata! — rekel mi je torej: prijatelj, ne bojte se: za to stavbo ni take sile. Brez dvoma vam bo zadostovala vaša enorazrednica. Bil je tukaj včeraj vaš gospod fabrikant Hirs in je omenil, da misli za otroke fabriških delavcev sam lastno šolo postaviti.

Župan je pogledal samozavestno na začudene sosede in se obližnil same radosti, da jih je tako iznenadil.

— Hirs da hoče staviti šolo? — se je čudil cerkovnik.

— Da, in daje tam fabriške otroke zastonj poučevati, — zastonj! — je povzdignil župan prst in primignil z očmi.

— Žid ne da ničesar zastonj —, je rekel cerkovnik odkimaje z glavo. — Verujte mi, gospodje sosedi, v tem je neka zvijača.

— Kaka zvijača?! se je obregnil svetovalec Košir.

— Kaka? — je zganil cerkovnik z ramami. — To lahko vidi slepec. Žid je nemčur in bode zahteval, da bi se otoci v šoli učili nemški.

— Seveda bode zahteval! — mu je pritrtil predstojnik zasmehljivo. — Mislite, da jaz tega ne vem, vi modrijan? Rekel mi je

to takoj v mestu neki župan in napravil celo pridigo, da tega ne smem dovoliti, da bi bila večna sramota, če bi se vgnezdila v naši občini nemška, niti ne vem kako jo je imenoval — zdi se mi, da šulferajnska šola.

— Povedal vam je sveto resnico, — je rekel cerkovnik.

Župan je pihnil iz špica dogorek in potegnil iz napsnega žepa pipo: — Zdaj pa si zapušim zopet iz fajfice, ta še vendar najboljše diši.

— In kaj ste rekli onemu županu? — je vprašal Košir, se oprl z obema laktoma ob mizo in gledal županu zvedavo v oči.

Župan je pokimal z glavo, podavaje gostilničarju steklenico: — Johannes, prinesi mi še kapljico. — No vidiš, rekel sem mu torej: Jaz za svojo občino skrbim in skrbel bi za njo preklicano slabo, če bi ne prijel z obema rokama, kar nam kdo zastonj daje. — Povedal sem mu: — Mi pri nas nismo nikaki bogatini, mi smo siromaki. —

— In kaki, — pristavil je Oboril in udaril prazno kupico ob mizo.

— Jaz pravim, — je nadaljeval župan v svoji razpravi, — mi smo siromaki in veš, kaj je šola? Gospod, šola ni kaka lesena koča in dvorazredno šolo postaviti, to gospod ni noben špas!

Župan je potresel z glavo in namignil z očmi kakor bi hotel reči: Nisem-li modro govoril?

— Sakra, vi ste mu povedali, — je smejal svetovalec.

— In kaj vam je na to rekel? — Da bi naj prodali kos občinskega zemljišča in se ne uklanjali židu.

— To pa to, prodati še občinsko zemljišče, ko ni treba, — je zaklical Košir. — Hoče-li žid za te berače šolo postaviti — zakaj bi jo stavili mi?

— Ali dovolite, gospoda, — ozval se je cerkovnik.

— Hočete zopet govoriti? — se je zarežal nanj Košir. — Mislite, da imate več razuma ko mi gospodje odborniki?

— No ne, tega ne mislim, — se je izgovarjal cerkovnik, — a tovarničar bi bil primoran tudi na razširjenj šoli davku primerno prispevati, mi pa bi bili vendar gospodje v tej šoli. — Daje.

Smešničar.

Na popotovanju. A: »Zakaj se imenuje štajerski učiteljski časopis 'Popotnik'? B: »Zato, ker popotuje iz tiskarne v tiskarno.« A: »Torej ti tudi nimaš upanja, da bi 'Popotnik' v Celji ostal?« B: »Nikakor ne.«